

32. DRŽAVNO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE 2024./2025.

6. RAZRED

PROVJERA GEOGRAFSKIH VJEŠTINA

--	--	--	--	--

Zaporka _____

Broj postignutih bodova _____ / 30

Potpis članova Državnoga povjerenstva:

1. _____

2. _____

3. _____

Mjesto i nadnevak: **Biograd na Moru, 9. 5. 2025.**

Za rješavanje zadataka predviđeno je najviše 120 minuta.

Na crte za odgovore odgovori se upisuju kemijskom olovkom s plavom tintom koja se ne briše. Za ostale zadatke naveden je pribor kojim se upisuju odgovori. Ako se upotrebljava obična olovka ili kemijska crvene ili koje druge boje tinte (osim plave), učenik će se diskvalificirati.

Odgovori trebaju biti usklađeni s normom hrvatskoga standardnog jezika.

Odgovori učenika trebaju biti čitljivo napisani pisanim slovima (osim u zadatcima u kojima je odgovor jedno slovo). Učenicima se dopušta pisanje po marginama ispitnoga materijala ili praznim stranicama bez oduzimanja bodova i/ili diskvalifikacije.

Za vrijeme rješavanja zadataka za provjeru geografskih vještina ne smije se koristiti ničim osim navedenim priborom za pisanje i priborom za izradu: **milimetarski papir, kalkulator, grafitna olovka, drvene bojice, kemijska olovka plave tinte, ravnalo i/ili trokut, šljilo, gumica za brisanje.**

Na svaku stranicu zadataka za provjeru geografskih vještina upišite zaporku. Prije rješavanja zadataka provjerite broj stranica. Zadatci s milimetarskim papirom imaju **10 stranica**.

Dopušteno je jedno ispravljanje svakoga odgovora (svake čestice zadatka) tako da se pogrešan odgovor stavi u zagradu i precrta jednom crtom, a iznad, ispod ili desno od precrtanoga odgovora upiše točan odgovor i uz točan odgovor skraćeni potpis (paraf) ili inicijali imena i prezimena. Netočno se riješeni zadatci, odgovori napisani u zagradama, odgovori koji nisu ispravljani prema uputi za rješavanje te bilo koje kombinacije točnoga i netočnoga odgovora ne vrednuju.

Prilog 1.

Zadarska županija proteže se na prostoru ukupne površine 7276,23 km² od čega površina kopna iznosi 3643,3 km², a smještena je na središnjem dijelu hrvatske obale Jadrana.

Određena svojim prirodnim položajem u Republici Hrvatskoj, **Zadarska županija postaje i važna prometna poveznica**; povezana je državnim cestama i autocestom A1 Zagreb – Split (tzv. Dalmatina), zračnim linijama (Zračna luka Zadar), trajektnim vezama s Anconom u Italiji (iz grada Zadra) te željezničkim pravcima s ostatkom Hrvatske.

Geografski, županiju okružju cresko-lošinjska, kornatska, žutsko-sitska te murterska otočna skupina. S kopnene strane, okružena je planinskim lancem Dinarida, odnosno masivom Velebita, Ličkim sredogorjem, Plješivicom i Uilicom (BiH) te sjevernodalmatinskom zaravni. Posebnost županijskog područja jesu brojnost otoka, kanala, morskih prolaza, duboko uvučene morske površine u kopno, razvedena obala, plodna zona Ravnih kotara i krš brdsko-planinskog prostora.

Administrativno, graniči sa Šibensko-kninskom, Primorsko-goranskom i Ličko-senjskom županijom. Na istoku graniči s Bosnom i Hercegovinom, dužina granice je 24 km, a međunarodna morska granica s Italijom, prema zapadu, iznosi 83,43 km.

Izvor: Zadarska županija, službene mrežne stranice: <https://www.zadarska-zupanija.hr/o-nama/polo%C5%BEaj-i-osnovne-prostorne-karakteristike-zadarske-%C5%BEupanije>

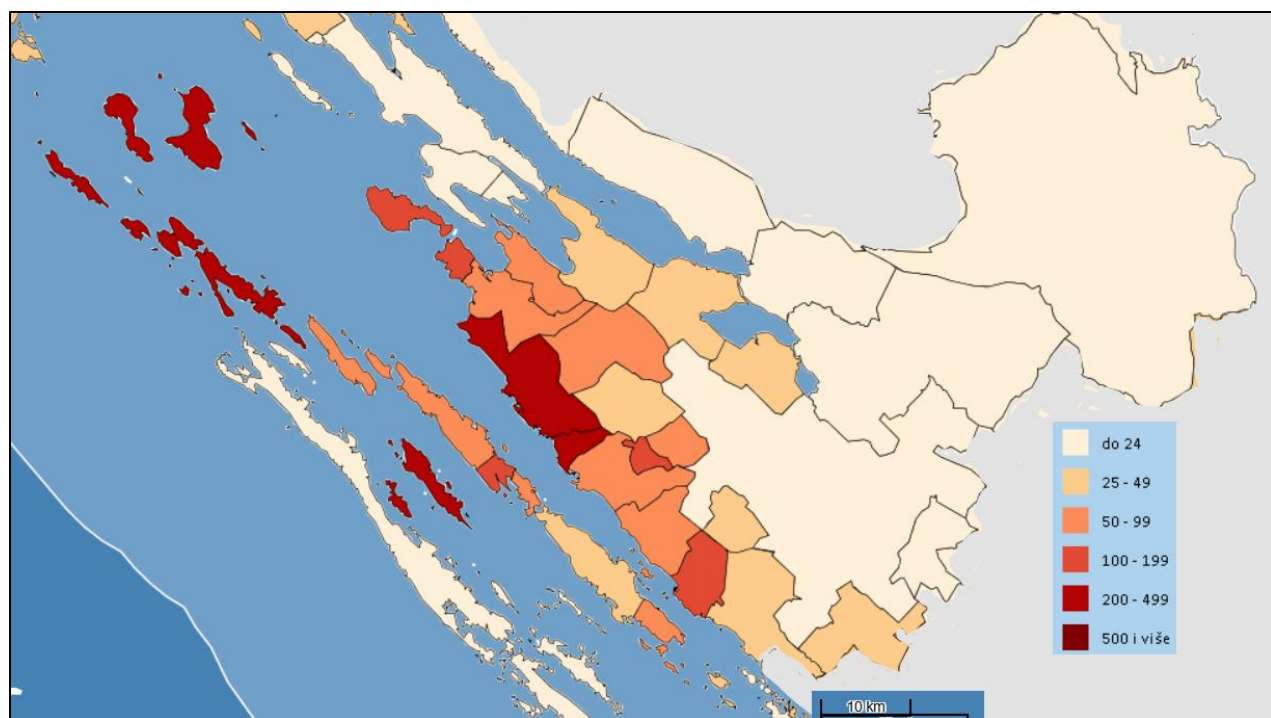
Zadarska županija (XIII), administrativno-teritorijalna jedinica na sjeveru regije Južno hrvatsko primorje sa sjedištem u Zadru, obuhvaća kopnenu površinu od 3643,3 km². Sastoji se od 28 općina (Bibinje, Galovac, Gračac, Jasenice, Kali, Kolan, Kukljica, Lišane Ostrovičke, Novigrad, Pakoštane, Pašman, Polača, Poličnik, Posedarje, Poveljana, Preko, Privlaka, Ražanac, Sali, Stankovci, Starigrad, Sukošan, Sveti Filip i Jakov, Škabrnja, Tkon, Vir, Vrsi, Zemunik Donji) i šest gradova (Benkovac, Biograd na Moru, Nin, Obrovac, Pag, Zadar). Zadarska županija ima 234 naselja. Obuhvaća dio sjeverne Dalmacije, odnosno Ravnne kotare, Bukovicu, dio Dalmatinske zagore, otoke Pag, Vir, Maun, Premudu, Silbu, Olib, Škardu, Ist, Molat, Dugi otok, Sestrunj, Iž, Ugljan, Pašman i manje otoke zadarskoga otočja te jugoistočnu Liku.

Izvor: Zadarska županija. *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2025. Pristupljeno 1. 4. 2025. <https://enciklopedija.hr/clanak/zadarska-zupanija>

Prilog 2.

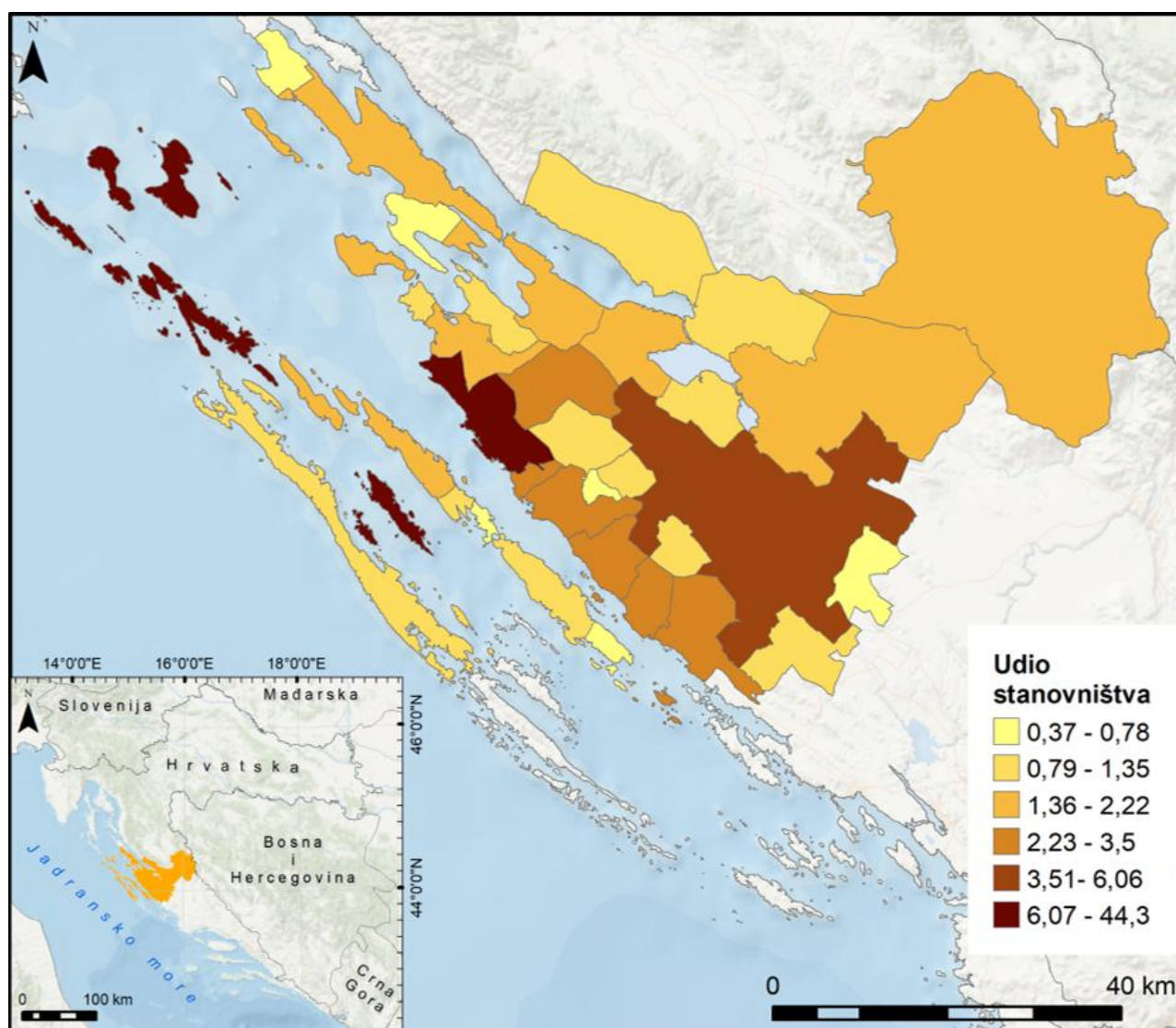

Sl. 1. Upravno-teritorijalne jedinice Zadarske županije

Sl. 2. Gustoća naseljenosti Zadarske županije

Prilog 3.

--	--	--	--	--

1	
----------	--

1. Koje je ime ustanove Republike Hrvatske koja je glavni nositelj službene statistike te organizira i provodi popis stanovništva?

Tab. 1. Broj stanovnika Zadarske županije od 1857. do 2021.

Godina popisa	Broj stanovnika
1857.	84 091
1869.	94 156
1880.	98 063
1890.	108 330
1900.	123 375
1910.	136 522
1921.	146 375
1931.	149 855
1948.	154 026
1953.	162 682
1961.	174 957
1971.	190 356
1981.	194 898
1991.	214 777
2001.	162 045
2011.	170 398
2021.	159 776

Izvor: <https://dzs.gov.hr/>

--	--	--	--	--

9,5

2. S pomoću podataka iz Tablice 1. na milimetarskom papiru nacrtajte linijski dijagram kretanja broja stanovnika Zadarske županije za sve službene popise stanovništva. Za crtanje se koristite grafitnom olovkom i geometrijskim priborom.

a) Vodoravnu os ucrtajte uz dulju stranicu milimetarske podloge, s početkom 3 cm od donjega i 3 cm od lijevoga ruba milimetarske podloge.

Oznaku za prvu popisnu godinu ucrtajte 1 cm udaljenu od osi y , a svaku sljedeću tako da 1 mm predočava jednu godinu. Uz oznake upišite odgovarajuće podatke.

b) Okomitu os ucrtajte uz kraću stranicu milimetarske podloge počevši od osi x .

Ucrtajte oznake na osi tako da 1 cm predočava 20 000 stanovnika i uz njih upišite odgovarajuće podatke.

c) Uz osi dijagrama upišite odgovarajuće podatke kako bi bilo jasno što prikazuju.

d) Prema podacima iz Tablice 1. ucrtajte liniju kretanja broja stanovnika Zadarske županije po službenim popisima. Liniju podebljajte crvenom bojicom.

e) Kemijskom olovkom ispod dijagrama upišite odgovarajući potpis.

1

3. Na crtu upišite međupopisna razdoblja u kojima je Zadarska županija zabilježila depopulaciju.

2

4. U kojemu je međupopisnome razdoblju Zadarska županija zabilježila najveći pad broja stanovnika? Za koliko se broj stanovnika smanjio? Koji je bio uzrok pada broja stanovnika?

a) Međupopisno razdoblje: _____

b) Iznos smanjenja broja stanovnika: _____

c) Uzrok smanjenja broja stanovnika (odgovorite cjelovitom rečenicom):

--	--	--	--	--

2	
---	--

5. Usporedite depopulacijska razdoblja Republike Hrvatske sa Zadarskom županijom tijekom 20. stoljeća. Navedite u kojim se razdobljima bilježe podudarnosti (preklapanja) u depopulacijskim trendovima, a u kojima postoje odstupanja.

Odgovorite cjelovitim rečenicama.

1	
---	--

6. Izračunajte gustoću naseljenosti Zadarske županije.

Podatak zaokružite na cijeli broj.

Prostor za računanje

--

1	
---	--

7. Usporedite gustoću naseljenosti otoka, obale i unutrašnjosti Zadarske županije.

1	
---	--

8. Objasnite koji je prirodni čimbenik najviše utjecao na gustoću naseljenosti općine Gračac.

1	
---	--

9. Koje je ime otoka Zadarske županije na kojemu se nalazi Park prirode Telašćica?

Koliki udio ukupnog stanovništva Zadarske županije živi na tome otoku? _____ %

1	
---	--

10. Koliki udio stanovništva Zadarske županije živi u općini u kojoj se nalazi nacionalni park? _____ %

Ime je tog zaštićenoga područja NP _____.

--	--	--	--	--

Tab. 2. Dobna struktura stanovništva Zadarske županije i Republike Hrvatske 2021.

	Mlado stanovništvo (%)	Zrelo stanovništvo (%)	Staro stanovništvo (%)
Zadarska županija	14,6	61,6	23,8
Republika Hrvatska	14,2	63,5	22,3

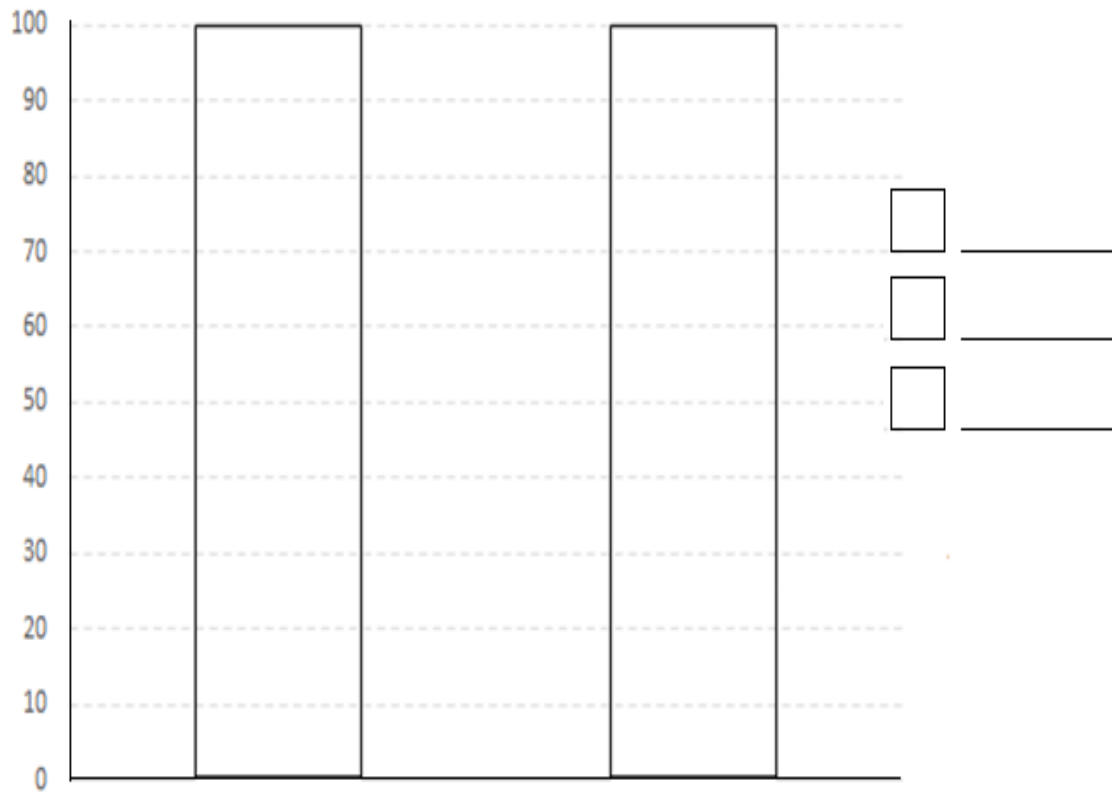
Izvor: <https://dzs.gov.hr/>

6,5

11. S pomoću podataka iz Tablice 2. na predlošku izradite stupčasti dijagram.

- a) Segmente stupčastog dijagrama ucrtavajte odozdo prema gore.
- b) Uz dijagram izradite tumač sa svim dijelovima kako bi dijagram bio razumljiv. U izradi se koristite zelenom bojom za mlado stanovništvo, plavom za zrelo stanovništvo i crvenom za staro stanovništvo.
- c) Uz osi dijagrama upišite odgovarajuće podatke kako bi bilo jasno što osi prikazuju.
- d) Na crtii ispod dijagrama upišite potpis dijagrama.

--	--	--	--	--

3	
---	--

12. Usporedite demografska obilježja Zadarske županije i Republike Hrvatske u 21. stoljeću. U analizi se usredotočite na: kretanje broja stanovnika
gustoću naseljenosti
dobnu strukturu stanovništva.
